

Role Probační a mediační služby při socializaci a resocializaci mládeže

Petra Pelcová

Bakalářská práce
2006

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Univerzitní institut

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Univerzitní institut

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2005/2006

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra PELCOVÁ**

Studijní program: **B 7501 Pedagogika**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Role probační a mediační služby při socializaci
a resocializaci mládeže
(region-okres Vsetín)**

Zásady pro vypracování:

1. Monogram bakalářská práce
2. Vymezení funkce mediační a probační služby
3. Formulace hlavních cílů (úspěšnost zásahu probační a mediační služby)
4. Provedení výzkumu s využitelností dostupných statistických údajů
5. Závěr - výsledky a doporučení

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Buriánek, J.: *Sociologie*. Fortuna, Praha 1996

Říčan, P.: *Psychologie osobnosti*. Orbis, Praha 1975

Zákon 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, v platném znění

Statistické materiály PMS, Vsetín

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Alice Kavanová

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

6. března 2006

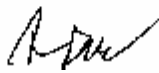
Termín odevzdání bakalářské práce:

13. června 2006

Ve Zlíně dne 6. března 2006

prof. Ing. Roman Prokop, CSc.
prorektor

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Touto bakalářskou prací bych chtěla přiblížit funkci Probační a mediační služby ČR. Nastínit kdo jsou probační úředníci a probační asistenti. Stručně popsat socializaci jedince a zmapovat úkony Probační a mediační služby ČR v oblasti resocializace mládeže dle příslušných zákonů.

Dále zkoumat a vyhodnotit roli Probační a mediační služby ČR při resocializaci mladistvých pachatelů trestných činů na teritoriu působnosti Krajského soudu v Ostravě, zkoumat názory a postoje profesionálních pracovníků Probační a mediační služby ČR k resocializaci mladistvých klientů, materiální a technické podmínky pro činnost Probační a mediační služby ČR.

Z výzkumu vyplynulo, že Probační a mediační služba ČR je stabilizovanou organizací, která je schopna plnit své poslání zejména v oblasti resocializace mladistvých delikventů. Výzkum prokázal, že existuje řada problémů, které bude nutno řešit, aby se proces resocializace mladých delikventů u Probační a mediační služby ČR nadále zkvalitňoval. Dále bylo prokázáno, že tato problematika má svá specifika i na regionální úrovni a zejména zpětná vazba, kterou poskytuje je velmi cenná.

Klíčová slova: probace, mediace, socializace, resocializace, mladistvý,

ABSTRACT

In this my Bachelor thesis I'd like to describe Probation and Mediation service Czech Republic, define who probation clerks and assistants are. In short to outline the individual socialization and map the steps of Probation and Mediation service Czech Republic in accord with legislative in area of youth re-socialization.

Futher to examine and evaluate the role of Probation and Mediation service Czech Republic in resocialization of underage offenders within authority of Krajský soud Ostrava, deal with opinions and stances of professional workers of Probation and Mediation service Czech Republic on offender socialization, mention material and technical backround for Probation and Mediation service Czech Republic activity.

The survey has proved that Probation and Mediation service Czech Republic is a stabilized organization that is capable to fill its role especially in underage offenders resocialization

area. It is proved that there are more problems necessary to be solved to keep on improving the whole process. Also it is clear that this issue contain its specificity even on regional level and especially the provided feed back is very important.

Keywords: Probation, Mediation, socialization, re-socialization, underage

Chtěla bych poděkovat týmu Probační a mediační služby ČR, pracoviště Vsetín, jmenovitě Bc. Martině Krajíčkové, Bc. Janě Mrlinové a Mgr. Marku Hromadovi za spolupráci a vstřícnost při tvorbě mé práce.

Dále bych chtěla poděkovat Ing. Alici Kavanové za ochotu vést mou bakalářskou práci.

V neposlední řadě děkuji mé rodině za podporu a pomoc, kterou mi dodávali při psaní bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	14
1 PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA ČR (PMS ČR).....	15
1.1 PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA	15
1.1.1 Probace	15
1.1.2 Mediace.....	15
1.2 ORGANIZACE PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBY	16
1.3 ČINNOST PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBY	16
1.3.1 Cíle činnosti PMS ČR	17
1.3.1.1 Integrace pachatele	17
1.3.1.2 Participace poškozeného	18
1.3.1.3 Ochrana společnosti.....	18
1.4 SOUČINNOST PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBY SE STÁTNÍMI ORGÁNY A DALŠÍMI INSTITUCEMI.....	18
2 ÚŘEDNÍCI A ASISTENTI.....	20
2.1 POSTAVENÍ ÚŘEDNÍKŮ A ASISTENTŮ	20
2.1.1 Úředník	20
2.1.2 Asistent	20
2.2 PRÁVA A POVINNOSTI ÚŘEDNÍKŮ A ASISTENTŮ.....	20
2.3 VEDOUCÍ STŘEDISKA PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBY	22
3 ROLE PMS ČR PŘI SOCIALIZACE A RESOCIALIZACE MLÁDEŽE.....	23
3.1 SOCIALIZACE	23
3.2 SOCIÁLNÍ UČENÍ.....	24
3.2.1 Asociace	24
3.2.2 Posilování.....	24
3.2.3 Observační učení.....	24
3.2.4 Učení napodobením	24
3.2.5 Anticipace.....	25
3.2.6 Identifikace.....	25
3.3 RESOCIALIZACE	26
3.4 UKLÁDÁNÍ A DRUHY VÝCHOVNÝCH OPATŘENÍ.....	26
3.4.1 Dohled probačního úředníka	27
3.4.2 Probační program	28
3.4.3 Výchovné povinnosti	28
3.4.4 Výchovná omezení.....	29
3.4.5 Napomenutí s výstrahou.....	29
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	30
4 VÝZKUMNÝ CÍL.....	31
5 HYPOTÉZY	32

6	VÝZKUMNÝ VZOREK A VÝSLEDKY VÝZKUMU	33
6.1	METODA VÝZKUMU	33
6.2	VÝZKUMNÝ VZOREK.....	33
6.3	ZPRACOVÁNÍ ÚDAJŮ	33
6.4	VYHODNOCENÍ ZPRACOVANÝCH ÚDAJŮ	41
	ZÁVĚR.....	44
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	46
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	47
	SEZNAM TABULEK	48
	SEZNAM PŘÍLOH.....	49

ÚVOD

Dané téma jsem si zvolila na základě mého působení na Probační a mediační službě ČR v rámci stáže. Stáž jsem absolvovala pod záštitou Úřadu práce ve Vsetíně. Díky stáži mi bylo umožněno nahlédnout do trestního systému České republiky v praxi a vidět kriminalitu mládeže nejen z televize, ale i jako součást systému, který se ji snaží řešit.

Téměř každý večer nás masmédiá informují o mladistvých a nezletilých, kteří páchají trestnou činností. Ať už jde o záškoláctví nebo násilné trestné činy.

Kriminalita mladistvých a nezletilých je celosvětový problém. Společnost je ovlivňována násilím a nenávistí. Masmédia stahují děti z hřišť, z přírody od aktivního využívání času k pasivním formám trávení volného času. Jsou připoutávány je stále více k obrazovkám od reálného světa k virtuálnímu. Není tedy divu, že nabyté dojmy z násilných počítačových her a filmů, zabíjení a jiné zločiny považují za něco normálního, přirozeného a často neváhají si to vyzkoušet v reálném životě. To může u některých jedinců vést k tomu, že začnou páchat trestnou majetkovou a postupně i násilnou činností. Souvisí to se zvýšenou potřebou finančních prostředků, aby bylo možno uspokojit narůstající nároky v honbě za novými prožitky.

Děti obecně dospívají dříve než v minulosti a to nejen fyzicky, ale i psychicky. Neovládají nápor, který je na ně kladen referenční skupinou vrstevníků, a snadno se dopouštějí protiprávního jednání. Rodiče jsou často pracovně vytíženi, na děti nemají čas a mnohdy ani netuší, co jejich ratolest provádí ve svém volném čase. Sociální okolí to nezajímá, tedy sociální kontrola okolí je slabá nebo schází úplně.

Příčiny kriminality jsou pravidelně rozebírány v masmédiích. Průměrný občan vidí příčiny kriminality v lidské zkaženosti, zlomyslnosti, a touze po lehkém zbohatnutí. Každý kdo se touto problematikou více zabývá, ví, že příčiny kriminality jsou složité, různorodé a těžce definovatelné. Každý, kdo se kriminalitou zabývá, si na ni a na její příčiny vytváří vlastní názor. Tyto názory jsou různorodé a dané hlavně zkušenostmi konkrétního člověka, a tím jak se o tuto problematiku osobně zajímá. Taková různorodost panuje i u odborné veřejnosti i vyšších úrovních jak v řadách teoretiků společenských věd, orgánech výkonné a soudní moci i mezi zákonodárci.

Jednotná koncepce definice kriminality neexistuje. Kriminální chování je v mnoha ohledech nejednotné a nesrovnatelné. Je podstatný rozdíl v tom, jestli má jedinec sklony k častému

překračování zákona, které se pro něj stává zcela normálním chováním nebo k tomu sklony nemá a protiprávního jednání se dopustí díky shodě nepříznivých okolností (ublížení na zdraví při dopravní nehodě). Podobně je nutno odlišovat trestnou činnost jednotlivců a trestnou činnost páchanou ve skupinách a partách. Za podmiňující faktory kriminality mládeže jsou obecně považovány ty, které formují osobnost mladého člověka. Jde o okolnosti, které ve velké míře ovlivňují jednání jedince, které od dětství utvářejí žebříček hodnot jako je citlivost, pozitivní vztah ke společnosti, smysl pro zodpovědnost, ochota pomáhat druhým apod. Významnou rolí při formování mladého člověka hraje také prostředí, ve kterém vyrůstá a žije. Kromě geografických podmínek jde zejména o rodinu, přátele, vrstevníky, spolužáky a známé.

O tom, že kriminalita mládeže není ničím výjimečným, ale je významným prvkem kriminality celkové, svědčí následující přehled kriminality spáchané v letech 2000 až 2005 na teritoriu působnosti Krajského soudu v Ostravě, který působí na území bývalého severomoravského kraje. (Působnost soudů a policie je dána doposud členěním podle bývalých krajů a nekopíruje nové vyšší územní správní celky).

Tabulka 1: Přehled nápadu trestné činnosti v letech 2000 – 2005

	ZJIŠTĚNO					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Bruntál	2551	2374	2671	2349	2161	2329
Frydek - Místek	5128	4513	4609	4830	4578	4211
Karviná	7368	8206	7963	8064	7667	8131
Nový Jičín	4021	3609	3355	3383	2939	3038
Olomouc	7512	6489	6378	6751	6857	6479
Opava	4568	3823	3629	3923	3719	3536
Otrava	16319	15381	15478	14029	14092	13894
Přerov	4534	4028	4349	3720	3470	3215
Šumperk	2355	2142	2232	2227	2073	2276
Vsetín	3587	3437	3778	3159	2764	2816
Jeseník	1151	1247	1124	970	883	788
Severomoravský kraj	59094	55249	55566	53405	51203	50713

Tabulka 2 : Přehled nápadu trestné činnosti v letech 2000 – 2005

	OBJASNĚNO					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Bruntál	1491	1467	1581	1394	1305	1433
Frýdek - Místek	2598	2455	2324	1437	2333	2032
Karviná	4733	4275	4123	3843	3749	3763
Nový Jičín	2196	2119	1843	1784	1611	1684
Olomouc	3402	3552	3111	2751	2933	2752
Opava	2513	2262	2121	2095	2085	2055
Otrava	8088	7361	7558	6389	6364	5809
Přerov	2452	2427	2510	1947	1858	1734
Šumperk	1348	1455	1304	1256	1255	1380
Vsetín	1871	1965	1866	1516	1396	1314
Jeseník	688	783	675	636	558	552
Severomoravský kraj	31380	30121	29016	27051	25447	26513

Tabulka 3 : Přehled nápadu trestné činnosti v letech 2000 – 2005 – mladiství 15 – 17 let

	Z TOHO MLADISTVÍ 15 – 17					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Bruntál	119	130	95	121	117	119
Frýdek – Místek	253	246	256	200	222	135
Karviná	537	495	493	479	347	414
Nový Jičín	237	237	178	258	157	164
Olomouc	221	282	187	209	106	182
Opava	189	245	174	235	159	178
Otrava	777	545	598	571	510	414
Přerov	161	175	195	122	97	86
Šumperk	87	90	104	69	78	84
Vsetín	157	107	112	121	78	126
Jeseník	58	83	80	100	80	72
Severomoravský kraj	4796	4636	4474	4488	3955	3979

Tabulka 4 : Přehled nápadu trestné činnosti v letech 2000 – 2005 - děti 1 – 17 let

	PODÍL DĚTÍ 1 -17					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Bruntál	188	211	150	164	157	286
Frýdek – Místek	330	380	329	249	275	162
Karviná	777	731	609	666	506	553
Nový Jičín	431	459	254	321	207	200
Olomouc	363	430	302	312	171	211
Opava	269	303	208	305	207	244
Otrava	2011	1560	1448	954	774	651
Přerov	284	305	270	225	138	132
Šumperk	151	158	137	107	110	115
Vsetín	255	216	185	143	103	158
Jeseník	91	139	98	109	90	79
Severomoravský kraj	7150	6893	5992	5558	4742	4796

Oficiální statistika policie České republiky Správy severomoravského kraje.

Z těchto tabulek vyplývá, že ve sledovaných letech činila kriminalita mládeže cca 15% ze všech objasněných trestných činů! Struktura je obdobná u všech okresů v tomto kraji.

Pokud se mladistvý dopustí trestného činu, je zde předpoklad, že jeho případ bude předán na Probační a mediační službu, kde mu bude nabídnuta pomoc při hledání východiska ze vzniklé situace. Pomoc spočívá v nápravě jeho chování, v řešení náhrady vzniklé škody poškozenému a v dalších opatřeních směřujících k nápravě delikventa. Samozřejmě pokud mladistvý spolupracuje. Bohužel práce s mladistvými je často velmi složitá, což si tyto děti vůbec neuvědomují.

Činnost Probační a mediační služby je velmi pružná, zejména v tom, že individuálním přístupem k jednotlivým klientům napomáhají nejen k uložení optimálního trestu, většinou alternativnímu, ale i k zajištění práv poškozených a narovnání vztahů mezi delikventem a jeho obětí. To spočívá především v zajištění náhrady škody. Probační pracovníci hledají nejlepší cestu pro to, aby byl mladistvý uchráněn před tahanicemi s policií, ale zároveň byl adekvátně potrestán.

Práce úředníků a asistentů Probační a mediační služby je velmi psychicky náročná. Denně se setkávají s celou řadou případů trestných činů, sledují osudy jak pachatelů, tak i pachatelových obětí. Musí se vyrovnat se spoustou těžkých situací a zážitků, pro uvolnění takto

vzniklých napětí, navštěvují kurzy a školení, kde se snaží negativní prožitky a pocity vstřebať a uvolnit.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA ČR (PMS ČR)

Probační služby netvoří žádný mezinárodní systém, či hierarchii, vycházejí z Doporučení rady Evropy k Evropským pravidlům o trestech a opatřeních realizovaných ve společenství a jsou paralelou Evropských vězeňských pravidel přijatých v roce 1987.

Probační služby spolu spolupracují, vyměňují si zkušenosti. Starší instituce na základě Projektu PHARE a EU pomáhají novým státům, které zřizují Probační a mediační službu. V současné době již PMS ČR pomáhá vznikům a aplikaci Probační služby dalším státům (Turecko, Slovensko). Probační služby vždy fungují na základě legislativy v jednotlivých zemích.

1.1 Probační a mediační služba

Probační a mediační služba provádí v rozsahu stanoveném zákonem č. 257/2000 Sb. v platném znění, úkony probace a mediace ve věcech projednávaných v trestním řízení.

1.1.1 Probace

Probací se rozumí organizování a vykonávání dohledu nad obviněným, obžalovaným nebo odsouzeným, kontrola výkonu trestů nespojených s odnětím svobody, včetně uložených povinností a omezení, sledování chování odsouzeného ve zkušební době podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, dále individuální pomoc obviněnému a působení na něj, aby vedl řádný život, vyhověl soudem nebo státním zástupcem uloženým podmínkám, a tím došlo k obnově narušených právních i společenských vztahů.

1.1.2 Mediace

Mediací se rozumí mimosoudní zprostředkování za účelem řešení sporu mezi obviněným a poškozeným a činnost směřující k urovnání konfliktního stavu vykonávaná v souvislosti s trestním řízením. Mediace lze provádět jen s výslovným souhlasem obviněného a poškozeného.

1.2 Organizace Probační a mediační služby

V čele Probační a mediační služby je ředitel, kterého jmenuje a odvolává ministr spravedlnosti. Ředitel Probační a mediační služby zajišťuje její chod po stránce personální, organizační, hospodářské, materiální a finanční.

Plnění úkolů Probační a mediační služby ve vztahu k soudům, státním zastupitelstvím a orgánům Policie České republiky zajišťují její střediska, která působí v sídlech okresních soudů.

Příslušnost středisek k provádění úkonů probace a mediace se řídí příslušností soudu a v přípravném řízení státního zástupce, v jehož obvodu středisko působí. K urychlení řízení nebo z jiných důležitých důvodů může předseda senátu nebo samosoudce příslušného soudu a v přípravném řízení příslušný státní zástupce uložit provedení potřebných úkonů středisku, v jehož obvodu bydlí osoba, které se takové úkony týkají.

Středisko lze dále členit podle potřeby na oddělení zaměřená zejména na mladistvé obviněné, obviněné ve věku blízkém věku mladistvých nebo na uživatele omamných a psychotropních látek.

1.3 Činnost Probační a mediační služby

Probační a mediační činnost spočívá zejména :

- V obstarávání podkladů k osobě obviněného a jeho rodinnému a sociálnímu zázemí
- Ve vytváření podmínek pro rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání, nebo pro schválení narovnání, zejména projednání a uzavření dohody mezi obviněným a poškozeným o náhradě škody, nebo dohody o narovnání, případně podmínek pro další takové procesní postupy či tresty nespojené s odnětím svobody
- Ve vykonávání dohledu nad chováním obviněného v případech, kdy bylo rozhodnuto o nahrazení vazby probačním dohledem
- Ve vykonávání dohledu nad chováním obviněného v případech, kdy byl dohled uložen, ve sledování a kontrole obviněného v průběhu zkušební doby, v kontrole výkonu dalších trestů nespojených s odnětím svobody, včetně trestu obecně prospěšných prací, ve sledování výkonu ochranných opatření

- Ve sledování a kontrole chování odsouzeného v průběhu zkušební doby v případech, kdy bylo rozhodnuto o podmíněném propuštění odsouzeného z výkonu trestu odnětí svobody

Probační a mediační služba současně pomáhá při odstraňování následků trestného činu poškozeným a dalším osobám dotčeným trestním činem.

Probační a mediační služba věnuje zvláštní péči mladistvým obviněným a obviněným ve věku blízkém věku mladistvým, přispívá k ochraně práv osob poškozených trestnou činností a ke koordinaci sociálních a terapeutických programů práce s obviněnými, zejména jde-li o mladistvé a uživatele omamných a psychotropních látek.

Probační a mediační služba se podílí na prevenci trestné činnosti.

Probační a mediační služba provádí v rámci své působnosti úkony na pokyn orgánů činných v trestním řízení a ve vhodných případech v oblasti mediace i bez takového pokynu zejména z podnětu obviněného a poškozeného; v těchto případech o tom neprodleně informuje příslušný orgán činný v trestním řízení, který může rozhodnout, že věc se k mediaci nepředává a mediace proto dále prováděná nebude.

V souvislosti s úkony probace a mediace je Probační a mediační služba oprávněna opatřovat informace a poznatky o osobě obviněného nebo o stanoviscích poškozeného významných pro rozhodnutí soudu či státního zástupce.

Policejní orgán a státní zástupce vyrozumívá středisko o věcech vhodných k mediaci; zejména v trestních věcech mladistvých postupuje tak, aby mediace byla využita od počátku trestního stíhání nebo místo něj.

1.3.1 Cíle činnosti PMS ČR

1.3.1.1 Integrace pachatele

PMS ČR usiluje o začlenění obviněného respektive pachatele do života společnosti bez dalšího porušování zákonů. Integrace je proces, který směřuje k obnovení respektu obviněného k právnímu stavu společnosti, jeho uplatnění a seberealizaci.

1.3.1.2 Participace poškozeného

PMS se snaží o zapojení poškozeného do „procesu“ vlastního odškodnění, o obnovení jeho pocitu bezpečí, integrity a důvěry ve spravedlnost.

1.3.1.3 Ochrana společnosti

PMS přispívá k ochraně společnosti účinným řešením konfliktních a rizikových stavů spojených s trestním řízením a efektivním zajištěním realizace uložených alternativních trestů a opatření.¹

1.4 Součinnost Probační a mediační služby se státními orgány a dalšími institucemi

Probační a mediační služba postupuje, je-li to účelné, v součinnosti s orgány sociálního zabezpečení, školami a školskými zařízeními, s registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi, zájmovými sdruženími občanů, nadacemi a dalšími institucemi sledujícími humanitární cíle a v případě potřeby tuto součinnost koordinuje z hlediska využití probace a mediace v trestním řízení.

Probační a mediační služba při výkonu své působnosti úzce spolupracuje s orgány, kterým přísluší podle zvláštního zákona výkon sociálně – právní ochrany dětí a poskytování sociální péče občanům společensky nepřízpůsobeným.

V souvislosti s výkonem probace a mediace jsou zaměstnanci Probační a mediační služby oprávněni obracet se na státní orgány a právnické i fyzické osoby s dožádáním o sdělení potřebných údajů a tyto jsou povinny, pokud tomu nebrání zvláštní zákon nebo oprávnění v něm uvedené, požadované údaje bez zbytečného odkladu sdělit.

Odmítne-li státní orgán, právnická nebo fyzická osoba bezdůvodně vyhovět požadavkům Probační a mediační služby, předloží zaměstnanec Probační a mediační služby věc předsedovi senátu nebo samosoudci a v přípravném řízení státnímu zástupci k dalšímu opatření.

¹ <http://www.justice.cz>

Je-li vedeno trestní řízení proti obviněnému ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody anebo je-li ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody spolupachatel anebo poškozený, postupuje Probační a mediační služba v součinnosti s Vězeňskou službou a justiční stráží České republiky. Jestliže je to třeba v souvislosti se zjištěním a projednáním jeho stanoviska k trestní věci nebo s přípravou podkladů pro rozhodnutí soudu nebo státního zástupce, Vězeňská služba umožní úředníkovi PMS návštěvu obviněného ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody.

2 ÚŘEDNÍCI A ASISTENTI

Zaměstnanci PMS jsou oprávněni činit jménem PMS právní úkony v rámci jejich pracovních činností v rozsahu stanoveném zákonem o Probační a mediační službě a dalšími právními předpisy, organizačním řádem a dalšími vnitřními předpisy, pracovní smlouvou a popisem práce, nebo na základě zvláštního pověření uděleného ředitelem.

2.1 Postavení úředníků a asistentů

Úkoly PMS plní v rámci jejich středisek v pracovním poměru zaměstnanci státu ve funkcích úředníků nebo asistentů Probační a mediační služby.

2.1.1 Úředník

Úředník PMS musí být bezúhonný a způsobilý k právním úkonům a musí mít vysokoškolské vzdělání v oblasti společenskovední získané ukončením studia v magisterském studijním programu a odbornou zkouškou, kterou mu středisko umožní vykonat po absolvování základního kvalifikačního vzdělání pro úředníky Probační a mediační služby.

2.1.2 Asistent

Asistentem PMS se může stát fyzická bezúhonná osoba starší 21 let, která je způsobilá k právním úkonům a získala středoškolské vzdělání v oblasti společenskovední.

Úředníci a asistenti jsou povinni se dále vzdělávat a prohlubovat si své odborné znalosti.

Rozsah a obsah kvalifikačního vzdělání a odborné zkoušky pro úředníky a obsah specializačního kurzu pro asistenty Probační a mediační služby stanoví Statut Probační a mediační služby.

2.2 Práva a povinnosti úředníků a asistentů

Úředník PMS je při výkonu své funkce povinen řídit se zákony, jinými právními předpisy a pokyny předsedy senátu nebo samosoudce a v přípravném řízení státního zástupce, které však nesmí směřovat ke způsobu a výsledku prováděné mediace. Přitom musí potupovat odpovědně, respektovat a chránit lidská práva a svobody, důstojnost člověka a vyvarovat se jednání, které by mohlo vést ke zmaření účelu trestního řízení nebo vzbuzovalo pochybnosti

o jeho objektivitě a nestrannosti. Při nedodržení těchto povinností může předseda senátu nebo samosoudce a v přípravném řízení státní zástupce věc úředníkovi PMS odejmout.

Úředník PMS je oprávněn zjišťovat stanovisko obviněného k podmíněnému zastavení trestního stíhání, k uložení trestu obecně prospěšných prací nebo k uložení jiného trestu nespojeného s odnětím svobody, a pokud jde o schválení narovnání, zjišťovat stanovisko obviněného i poškozeného.

Poruší-li obviněný podmínky, omezení či povinnosti stanovené mu v rámci dohledu, nebo omezení či povinnosti uložené mu v rámci některého trestu nespojeného s odnětím svobody, podmíněného zastavení trestního stíhání anebo podmíněného propuštění prováděného úředníkem PMS, informuje o tom úředník předsedu senátu nebo samosoudce a v přípravném řízení státního zástupce. Při méně závažném porušení stanovených podmínek, omezení či povinností může úředník PMS upozornit obviněného na zjištěné nedostatky a dát mu poučení, že v případě opakování nebo závažnějšího porušení stanovených podmínek, omezení či povinností bude o tom informovat předsedu senátu, samosoudce a v přípravném řízení státního zástupce.

Úředník PMS má právo v mezích jeho působnosti nahlížet do trestních spisů vedených u soudu, státního zastupitelství a Policie České republiky, činit si z nich výpisky a poznámky a pořizovat si kopie spisů a jejich částí.

Úředník PMS nesmí v téže věci provádět úkony probace a mediace.

Jednotlivé úkony podle pokynů úředníka PMS provádějí a organizačně zabezpečují asistenti střediska, kteří vykonávají i potřebné administrativní práce. Pokud asistenti vykonávají jednotlivé úkony podle pokynů úředníka, platí pro ně obdobně předchozí popsaná práva a povinnosti.

Úředník i asistent PMS jsou povinni i po skončení pracovního poměru zachovávat mlčenlivost o věcech, které se dozvěděli v souvislosti s výkonem své funkce. Povinnosti mlčenlivosti se při výkonu probace nemohou dovolávat ve vztahu k policejnímu orgánu, soudu nebo státnímu zástupci. Stejně se nemohou dovolávat mlčenlivosti vůči ministerstvu, pokud jde o údaje potřebné k plnění závazků podle vyhlášené mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána.

Úředníka ani asistenta PMS nelze v návaznosti na jeho mediační činnost vyslýchat ke skutkovým okolnostem, které se dozvěděl při zprostředkování řešení sporu nebo v souvislosti s ním a které se neprojevily při uzavírání dohody mezi obviněným a poškozeným, s výjimkou případů zákonem uložené povinnosti překazit spáchání trestného činu nebo oznámit trestný čin.

2.3 Vedoucí střediska Probační a mediační služby

Práci střediska organizuje a řídí jeho vedoucí, kterého z úředníků příslušného střediska jmenuje a odvolává na návrh ředitele Probační a mediační služby ministr spravedlnosti po projednání s Radou pro probaci a mediaci.

Vedoucí střediska nesmí dávat pokyny úředníkům a asistentům PMS k provádění úkonů probace a mediace v rozporu s pokyny předsedy senátu, samosoudce a v přípravném řízení státního zástupce.²

² ÚZ č. 558 . Zákon č. 257/2000 Sb. o Probační a mediační službě. § 1- 10. In *Trestní předpisy, přestupky*. Ostrava : Sagit, 2006, s. 129 - 135

3 ROLE PMS ČR PŘI SOCIALIZACE A RESOCIALIZACE MLÁDEŽE

3.1 Socializace

Jde o proces začleňování jedince do společnosti, v němž dochází k proměnám, jimiž se jedinec postupně vzdaluje od výchozího stavu novorozeněte a stává se z něho člověk jako kulturní bytost schopná fungovat ve složitém systému lidské společnosti. Je to nesmírně významná přeměna, znamenající přechod z říše přírody do říše lidské kultury a na ní založené lidské společnosti.

Socializace je proces celoživotní, nekončící dosažením dospělosti a přijetím odpovídajících společenských rolí. V průběhu života jedince dochází ke změně rolí, kterým se učí i dospělí (např. přechod v zaměstnání z místa podřízeného na místo nadřízeného, ukončení profesní dráhy a odchod do důchodu).

Socializace vždy představuje vztah vzájemného působení mezi společností a jedincem.

Socializace zabezpečuje vrůstání člověka do společnosti a kultury a znamená získávání sociálních dovedností, návyků a postojů potřebných pro styk s lidmi, pro přejímání různých společenských rolí, morálních i jiných norem společnosti.

Socializace se uskutečňuje ve společenských a mezilidských vztazích, vzájemným působením osob, skupin, institucí. Probíhá v rodině, ve škole, ve vrstevnických skupinách, působením umění, masmédií atd. Někdy má specifickou podobu záměrného působení (výchovy, cílevědomého postupu k osvojení např. určité dovednosti nebo návyku – dítě učíme pozdravit, potkáme –li známého člověka, protože je to běžná společenská norma), ale přitom neustále působí různé socializační stimuly nezáměrně, živelně (působení filmů, reklam, knih, ale také vzorů dospělých). Je běžné, že mezi záměrným a nezáměrným socializačním působením se objevují rozpory, které se odrážejí v individuálním vývoji jedince a mohou ho ovlivňovat příznivě, ale i nepříznivě.

Aktivita jedince se projevuje tím, že sám může vybírat mezi vlivy, které na něho působí. Záleží i na jeho individuálních zvláštностech, není jen pasivním příjemcem socializačního působení. Každý z nás je subjektem i objektem socializačních vlivů, to znamená, že přijímá-

me i předáváme podněty k vrůstání do společnosti. Můžeme to pozorovat už u malého dítěte, když ovlivňuje své rodiče v jejich projevech či činnostech, ale i v jejich přáních a cílech.

3.2 Sociální učení

Socializace se uskutečňuje prostřednictvím procesů sociálního učení v několika formách. Za obecné mechanismy sociálního učení považujeme asociaci (podmiňování), posilování (zpevnování) a observaci (odezírání). Vedle nich rozlišujeme anticipaci (očekávání), nápodobu a identifikaci (ztotožnění).

3.2.1 Asociace

Je vytváření spoju mezi podněty, působícími na jedince v časové a prostorové návaznosti, a odpověďmi jedince na ně.

3.2.2 Posilování

Učení sociálním posilováním je založeno na odměnách a trestech. Sociální odměnou jsou různé formy pochvaly, projevy sympatie, uznání, lásky. Sociálním trestem je projev nesouhlasu, zamítnutí, zavržení, odepření projevu sympatie, pohrůžky. Odměny i tresty jako regulátor sociálního učení přicházejí od rodičů, učitelů, trenérů, vrstevníků, spolužáků.

3.2.3 Observační učení

Způsoby chování či jednání jedince, které jsou sociálně odměňovány, se upevňují. Není však vždy nutné, aby byl odměněn či potrestán přímo určitý jedinec. Stačí, když např. případ pochvaly pozoruje u někoho jiného (třeba kamaráda, oblíbené filmové postavy), a účinek může být stejný – posiluje to jeho vlastní chování. Jedinec si osvojuje takové způsoby chování a jednání, za které je sociálně odměňován jeho model.

3.2.4 Učení napodobením

Je běžné i u zvířat. Ve společnostech či etnických skupinách na nižším kulturním vývojovém stupni je hlavním a někdy také jediným způsobem učení. Avšak i v našich sociálně - kulturních podmínkách se bez napodobování lidský jedinec neobejde. Napodobováním se učí řeči, mimice, gestikulaci, zdrženlivému či živelnému projevu citů, přejímání různých druhů zába-

vy, trávení volného času. Napodobením lze převzít i způsob života, způsob chování k ostatním lidem. Zpravidla napodobujeme lidi či skupiny z našeho blízkého okolí.

3.2.5 Anticipace

Jednotlivci i sociální skupiny ovlivňují průběh sociálního učení také tím, že projevují očekávání, anticipaci toho, jak se bude jedinec chovat. Očekávání druhých působí jako „vmanévrování“ do určitého způsobu reagování, chování nebo jednání. Avšak i tato forma sociálního učení má svou odvrácenou stranu – na vývoj jedince a jeho socializaci velmi nepříznivě působí ta očekávání, která opakovaně vyjadřují nedůvěru, nespokojenost.

3.2.6 Identifikace

Vyjadřuje ztotožnění s osobou, k níž má jedinec vztah a chce se jí přiblížit, připodobnit. Jde o jakousi vnitřní formu napodobování, protože je spojená se zvnitřněním morálně volných rysů. Je to záměrné úsilí o převzetí způsobů chování a jednání modelu. Modelem může být prakticky kdokoli. Na rozdíl od výše uvedených forem sociálního učení, které regulovaly proces učení dítěte zvenčí, je identifikace prostředkem autoregulace, sebeřízení, sebevýchovy.

Společnost jako celek socializačně působí na jedince prostřednictvím různých činitelů. Funkci činitelů socializace mohou plnit nejrůznější sociální skupiny, do nichž je jedinec začleněn, a nejrůznější osoby, s nimiž jedinec vstupuje do různých vztahů. Hlavními činiteli socializace jsou takové sociální skupiny, do nichž je jedinec začleněn relativně trvale, a které proto mají možnost dlouhodobého působení. Jde především o rodinu, školu, vrstevnickou či zájmovou skupinu, sociální podskupiny na pracovišti. Mezi činitele socializace počítáme také sdělovací prostředky.

Významným a specifickým činitelem socializace je rodina. Rodina dává dítěti první, a proto již velmi silné zkušenosti do dalšího života. Ukazuje mu, jak se lidé chovají jeden k druhému, zda spolupracují a pomáhají si, jak reagují, když se jim něco nedaří. Dítě sleduje názory, postoje i hodnoty matky a otce, zjišťuje, co je úkolem muže a ženy. Rodina předává základní model sociální interakce a komunikace v malé sociální skupině. Začleňuje dítě do určitého způsobu života, předává mu sociální požadavky a normy a reguluje jejich přijetí. Rodina a její citové zázemí jsou pro vývoj dítěte nezastupitelné. Kladné, vřelé citové vztahy v rodině usnadňují vytvoření kladného vztahu k lidem vůbec.

Vrstevnícká skupina je zpravidla malou sociální skupinou. Její členové jsou si blízcí věkem. Vrstevnícké vztahy v ní vznikající mají různé formy, promítají se do různých aktivit jedince. Vrstevnícká skupina ovlivňuje vývoj dítěte už od předškolního věku, ale zvláštního významu nabývá v období dospívání. Dospívající se osamostatňují, odpoutávají od rodiny a navazují nové, diferencovanější vztahy s jedinci obojího pohlaví. Vrstevnícká skupina vytváří „cvičné pole“ pro osvojování nových rolí, zvládnání nových situací, které přináší dospívání a dospělost.³

3.3 Resocializace

Nedostatky v procesu socializace, ať již způsobené vrozenými dispozicemi nebo vlivem prostředí, se odrážejí v deviantním chování jedince, kterého je nutno pomocí resocializace, např. pomocí výchovných a vzdělávacích programů, individuální péče, vězení aj., včlenit zpět do společnosti.⁴

Reocializace - znovuuvedení do společnosti, znovuzakotvení ve společnosti⁵

Resocializace v rámci PMS ČR je zahrnuta v zákoně č. 218/2003 Sb. v platném znění, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže.

3.4 Ukládání a druhy výchovných opatření

Při upuštění od trestního opatření nebo podmíněnému upuštění od trestního opatření mohou být k dosažení účelu tohoto zákona uložena mladistvému výchovná opatření. Dovoluje – li to jejich povaha, je možné použít vůči mladistvému výchovného opatření i vedle ulož-

³ GILLNEROVÁ, I., BURIÁNEK, J. *Základy psychologie a sociologie*. Praha : FORTUNA, 1997. ISBN 80-7168-458-9.

⁴ PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-579-2

⁵ ENCYKLOPEDICKÝ DŮM, SPOL. S R.O. *Slovník cizích slov*. Český Těšín : b.n., 1996. ISBN 80-90-1647-8-1

ného ochranného nebo trestného opatření nebo v souvislosti se zvláštními způsoby řízení. Výchovná opatření lze uložit nejdéle na dobu současně stanovené zkušební doby u podmíněného odsouzení nebo podmíněného odložení peněžitého opatření, lze je ukládat nejdéle na dobu tří let.

Výchovná patření jsou:

- Dohled probačního úředníka
- Probační program
- Výchovné povinnosti
- Výchovná omezení
- Napomenutí s výstrahou

Výchovná opatření může soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce ukládat se souhlasem osoby, proti níž se řízení vede, již v průběhu trestního řízení, a to nejdéle do jeho pravomocného skončení. Mladistvý může kdykoli v průběhu řízení až do jeho pravomocného skončení svůj souhlas odvolat prohlášením adresovaným soudu pro mládež a v přípravném řízení státnímu zástupci, který vede řízení. Výkon výchovného opatření tím končí.

Výchovná opatření usměrňují způsob života mladistvého, a tím podporují a zajišťují jeho výchovu.

3.4.1 Dohled probačního úředníka

Dohledem probačního úředníka se rozumí pravidelné sledování chování mladistvého v jeho rodině a způsobu výchovného působení rodičů na něj, kontrola uloženého probačního programu a výchovných povinností a omezení uložených mladistvému soudem pro mládež a v přípravném řízení státním zástupcem nebo vyplývajících ze zákona a jeho pozitivní vedení probačním úředníkem k životu v souladu se zákonem.

Účelem dohledu je:

- Sledování a kontrola chování mladistvého
- Odborné vedení a pomoc mladistvému s cílem zajistit, aby v budoucnu vedl řádný život.

Mladistvý je povinen:

- Spolupracovat s probačním úředníkem
- Dostavovat se ve stanovených lhůtách k probačnímu úředníkovi
- Informovat probačního úředníka o svém pobytu, zaměstnání, dodržování uložených přiměřených omezení nebo povinností
- Nebránit probačnímu úředníkovi ve vstupu do obydlí

3.4.2 Probační program

Probační programem se rozumí zejména program sociálního výcviku, psychologického poradenství, terapeutický program, program zahrnující obecně prospěšnou činnost, vzdělávací, doškolovací, rekvalifikační nebo jiný vhodný program k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého, a to různým režimem omezení v běžném způsobu života, který směřuje k tomu, aby se mladistvý vyhnul chování, které by bylo v rozporu se zákonem, a k podpoře jeho vhodného sociálního zázemí a k urovnání vztahů mezi ním a poškozeným. Probační program schvaluje ministr spravedlnosti a zapisuje se do seznamu probačních programů vedeného Ministrem spravedlnosti.

3.4.3 Výchovné povinnosti

Soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce může mladistvému uložit výchovnou povinnost, kterou stanoví, aby zejména:

- Bydlel s rodičem nebo jiným dospělým, který je odpovědný za jeho výchovu
- Jednorázově nebo ve splátkách zaplatil přiměřenou peněžitou částku, kterou zároveň určí
- Vykonal bezplatně ve volném čase společensky prospěšnou činnost
- Usiloval o vyrovnání s poškozeným
- Nahradil podle svých sil škodu způsobenou proviněním anebo jinak přispěl k odstranění následku provinění
- Podrobil se léčení závislosti na návykových látkách

- Podrobil se ve svém volném čase vhodnému programu sociálního výcvik, psychologickému poradenství, terapeutickému programu, vzdělávacímu, doškolovacímu, re-kvalifikačnímu nebo jinému vhodnému programu k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého, který není probačním programem

3.4.4 Výchovní omezení

Soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce může mladistvému uložit výchovné omezení, kterým stanoví, aby zejména:

- Nenavštěvoval různé akce, zařízení nebo jiné pro mladistvého nevhodné prostředí
- Nestýkal se s určitými osobami
- Nezdržoval se na určitém místě
- Nepřechoval předměty, které by mohly sloužit k páčání dalších provinění
- Neužíval návykové látky
- Neúčastnil se hazardních her, sázek a hraní na výherních hracích přístrojích
- Neměnil bez předchozího ohlášení probačnímu úředníkovi místo svého pobytu
- Neměnil bez předchozího oznámení probačnímu úředníkovi bezdůvodně svoje zaměstnání

3.4.5 Napomenutí s výstrahou

Napomenutím s výstrahou soud pro mládež a v přípravném řízení státní zástupce mladistvému v přítomnosti jeho zákonného zástupce důrazně vytkne protiprávnost jeho činu a upozorní ho na konkrétní důsledky, jež mu hrozí v případě, že by v budoucnu páchal další trestnou činnost.⁶

⁶ ÚZ č. 558. Zákon č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže. §15 - §20. In *Trestní předpisy, přestupky*. Ostrava : Sagit, 2006, s. 98 - 105

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUMNÝ CÍL

Základním cílem výzkumu je zjistit:

- Názor pracovníků PMS ČR v teritoriu Krajského soudu v Ostravě na problémy spojené se zajištěním úkolů PMS ČR v oblasti práce s mladistvými. Jsou vyčleněni pracovníci PMS ČR speciálně pro práci s mládeží?
- Zkoumat, zda jsou pro výkon své práce dostatečně technicky, personálně a materiálně vybaveni.
- Jaké procento z celkové práce, představuje práce s mladistvými.
- Jaký je trend nápadu trestné činnosti mládeže řešené pomocí PMS ČR, klesající – stoupající.
- Názor pracovníků PMS ČR o úspěšnosti PMS ČR při resocializaci mladistvých.
- Zda zkušenosti PMS ČR vedou k legislativním změnám, napomáhajícím k resocializaci mládeže.
- Zda jsou dostatečné jejich pravomoci k tomu, aby zabezpečili maximálně naplnění poslání ke kterému byli zřízeni zejména v oblasti práce s mladistvými klienty.
- Zda evidují právní, společenské, ekonomické, časové a jiné bariéry, které komplikují nebo blokují činnosti PMS ČR.

5 HYPOTÉZY

Na základě výzkumných cílů byly stanoveny následující hypotézy:

H1: Předpokládám, že na PMS ČR jsou vypracovány speciální postupy pro práci s mladistvými klienty a pracovníci, kteří s nimi pracují jsou pro tuto práci speciálně vyškoleni.

H2: Předpokládám, že pracovníci PMS ČR budou hodnotit technické, personální a materiální vybavení, kterým disponují, pro svou práci jako minimální, zejména počty pracovníků PMS ČR budou hodnotit jako nedostatečné.

H3: Předpokládám, že mladiství budou představovat nejméně 20% klientů z celkového počtu klientů PMS ČR. Zároveň předpokládám, že podíl mladistvých klientů se v posledních letech zvyšuje.

H4: Předpokládám, že pracovníci PMS ČR budou hodnotit svůj podíl na úspěšné resocializaci mladistvých jako významný.

H5: Předpokládám, že dosavadní zkušenosti pracovníků PMS ČR s resocializací mládeže, odhalily legislativní bariéry, které vyústily v podané návrhy na legislativní změny, ale tyto doposud nevedly k jejich zavedení do legislativy.

H6: Předpokládám, že většina pracovníků PMS ČR bude hodnotit své pravomoci pro práci s mladistvými klienty jako nedostatečné.

H7: Předpokládám, že většina pracovníků PMS ČR bude mít pocit bariér (právní, společenské, ekonomické, časové aj.), které jim komplikují jejich činnost.

6 VÝZKUMNÝ VZOREK A VÝSLEDKY VÝZKUMU

6.1 Metoda výzkumu

Pro výzkum jsem zvolila anonymní dotazník, který obsahoval 17 otázek zaměřených na zmapování podmínek, postupů, bariér a úspěšnosti pracovníků PMS ČR zejména při kontaktu s mladistvými klienty.

6.2 Výzkumný vzorek

Jako výzkumný vzorek jsem zvolila pracovníky Probační a mediační služby ČR, příslušné k regionu Severní Morava tzn. v teritoriální působnosti krajského soudu Ostrava. Počet pracovníků na jednotlivých střediscích je názorně zobrazen na mapce viz Příloha č.1.

Základní výzkumný vzorek činil 40 respondentů. Z toho je 30 žen a 10 mužů, tedy 75% žen a 25% mužů. Z toho jasně vyplývá, že mezi pracovníky PMS ČR převažují ženy.

6.3 Zpracování údajů

Na dotazník odpovědělo 23 respondentů. Tedy 57,50 % oslovených.

Tabulka 5 : Přehled počtu respondentů výzkumu

POHLAVÍ	POČET
Ženy	19 (82,60%)
Muži	4 (17,40%)
Celkem	23 (100%)

Tabulka návratnosti dotazníků je členěna podle pohlaví respondentů. Ženy tvoří 82,60% a muži 17,39% z těch, kteří vyplnili dotazník. Vzhledem k tomu, že počet respondentů, kteří vyplnili dotazník činí 57,50% z oslovených respondentů, považuji návratnost dotazníků za dobrou s ohledem na nechuť lidí angažovat se v činnostech, které jim nejsou nařízeny a

nejdou v popisu jejich práce. Výsledky tohoto dotazníkového šetření lze považovat za dostatečně vypovídající. V odborné literatuře byla komentována jako dobrá návratnost dotazníků i návratnost pod 30%.⁷

Tabulka 6 : Věková skladba respondentů

	DO 30 LET	31 – 40 LET	41 – 50 LET	NAD 50 LET
Ženy	11	5	3	0
Muži	1	1	1	1
Celkem	12	6	4	1

Z hlediska věkové skladby respondentů nejčastěji odpovídali respondenti ve věku do 30 let tj. 12 respondentů (52,17%), druhou nejsilnější skupinou je věková kategorie 31 – 40 let, kde odpovědělo 6 respondentů (26,08%). Ve věkové kategorii 41 – 50 let odpověděli 4 respondenti (17,39%). Ve věkové kategorii nad 50 let odpověděl 1 respondent (4,34%). Z toho lze usuzovat, že průměrný věk pracovníků PMS ČR v rámci teritoria Krajského soudu v Ostravě je příznivý pro budoucí personální stabilitu.

Tabulka 7 : Délka praxe u PMS ČR

	DO 2 LET	2 -5 LET	NAD 5 LET
Ženy	3	7	9
Muži	1	1	2
Celkem	4	8	11

Z hlediska délky praxe u PMS ČR vyplnilo dotazník 11 respondentů (47,82%) s praxí převyšující 5 let, což jsou většinou původní pracovníci, kteří byli u vzniku jednotlivých stře-

⁷ SEJČOVÁ, L. , CHALKA, R. Forenzno – psychologické aspekty obětí krádeže vlámaním do bytu. *Československá psychologie*, 1997, č.6, s. 544

sek a to je možná i důvodem jejich pozitivnějšího přístupu ke všem aktivitám souvisejících s činností PMS ČR a tedy i k tomuto výzkumu. Druhou skupinou jsou pracovníci s délkou praxe 2 – 5 let, odpovědělo 8 respondentů (34,78%), s praxí do 2 let odpověděli 4 respondenti (17,39%).

Tabulka 8 : Speciální postupy pro práci s mladistvými

	STANOVENÉ NADŘÍZENÝMI ORGÁNY	VYPRACOVÁNY NA PRACOVÍŠTI	VLASTNÍ PRAVIDLA	NEEXISTUJÍ
Ženy	12	9	3	0
Muži	4	4	0	0
Celkem	16	13	3	0

Uvedená tabulka ukazuje na přístup jednotlivých středisek PMS ČR k problematice práce s mladistvými klienty. Jasně z tohoto šetření vyplývá, že pro práci s mladistvými jsou vytvořeny speciální postupy na všech střediscích. Žádný z respondentů nevedl, že by takové postupy někde neexistovaly. Je zřejmé, že respondenti nejvíce spoléhají na předpisy, které byly stanoveny nadřízenými orgány (69,56%), ale poměrně vysoké zastoupení je i u odpovědi, kdy respondenti dokladují existenci speciálních postupů pro práci s mladistvými delikventy, které byly vytvořeny na jejich pracovišti (56,52%). To svědčí mimo jiné o iniciativě vedoucích jednotlivých středisek. Nad rámec oficiálních předpisů deklarují 3 respondenti vlastní iniciativu, vytvořením vlastních pravidel nebo zásad, které uplatňují při práci s mladistvými klienty (13,04%). Vzhledem k tomu, že na tuto otázku se nabízelo více odpovědí, je počet odpovědí vyšší než počet respondentů.

Tabulka 9 : Určení pracovníci pro práci s mladistvými

	STANOVENO PŘEDPISEM	NEZAKOTVENO V PŘEDPISECH, ALE JSOU URČENÍ PRACOVNÍCI	PŘÍPADY MLADISTVÝCH JSOU PŘIDĚLO- VÁNY VŠEM PRACOVNÍKŮM
Ženy	1	15	3
Muži	3	1	0
Celkem	4	16	3

Zajímavé výsledky ukazuje tato tabulka. Z ní vyplývá, že nejčastěji jsou pro práci s mladistvými klienty určeni konkrétní pracovníci bez toho, aby byli ustanoveni právním aktem. Takto odpovědělo 16 respondentů (69,56%). Čtyři respondenti uvedli, že jsou tito pracovníci určeni předpisem (17,39%) a 3 respondenti uvedli, že práce s mladistvými je přidělována všem pracovníkům bez rozdílu (13,04%). To zřejmě souvisí s velikostí střediska, kdy u velkých středisek je vyšší dělba práce a větší míra formalizace úkonů než u malých středisek. Počty pracovníků na jednotlivých střediscích se pohybují od 2 do 9 (viz příloha č.1)

Tabulka 10 : Jsou pracovníci PMS ČR speciálně vyškoleni pro práci s mladistvými?

	ANO	NE	JEN NĚKTERÍ
Ženy	15	0	4
Muži	3	0	1
Celkem	18	0	5

Z této tabulky vyplývá, že většina pracovníků PMS ČR je speciálně vyškolená pro práci s mladistvými klienty. Pět respondentů uvedlo, že jsou vyškoleni jen někteří (21,73%), což opět souvisí zřejmě s počtem pracovníků na jednotlivých střediscích a s tím související dělba práce, obdobně jako u předcházející tabulky č.9.

Tabulka 11: Personální podmínky

	NADSTAN- DARDNÍ	PLNĚ DO- STAČUJÍCÍ	PRŮMĚR- NÉ	NEDOSTA- TEČNÉ	ZCELA NEVYHOVUJÍ- CÍ
Ženy	0	1	5	9	4
Muži	0	0	1	2	1
Celkem	0	1	6	11	5

Jako nadstandardní po stránce personální nehodnotí podmínky pro práci PMS žádný z respondentů. Pouze 1 respondent (4,34%) hodnotí personální podmínky jako plně dostačující. Jako průměrné hodnotí tyto podmínky 6 respondentů (26,08%). Jedenáct respondentů (47,82%) hodnotí personální podmínky jako nedostatečné a 5 respondentů (21,73%) považuje tyto podmínky za zcela nevyhovující. Tedy celých 69,56% respondentů je nespokojeno s personálním stavem na jednotlivých střediscích a s tím související jejich zatížeností.

Tabulka 12 : Technické a materiální podmínky

	NADSTAN- DARDNÍ	PLNĚ DO- STAČUJÍCÍ	PRŮMĚR NÉ	NEDOSTAT EČNÉ	ZCELA NEVY- HOVUJÍCÍ
Ženy	0	15	4	0	0
Muži	0	1	3	0	0
Celkem	0	16	7	0	0

Z této tabulky vyplývá, že 16 respondentů (69,56%) hodnotí technické a materiální podmínky pro práci s mladistvými jako plně dostačující. Zbýlých 7 respondentů (39,43%) hodnotilo technické a materiální podmínky jako průměrné. Celkově jsou tedy pracovníci PMS ČR s technickými a materiálními podmínkami celkem spokojeni. Lze usuzovat na to, že PMS ČR je velmi dobře materiálně a technicky vybavenou organizací a její pracovníci, si to zřejmě uvědomují.

Tabulka 13 : Podíl mladistvých klientů z celkového počtu klientů

	DO 10%	DO 20%	DO 30%	DO 40%	DO 50%	NAD 50%
Ženy	0	12	0	7	0	0
Muži	0	3	0	1	0	0
Celkem	0	15	0	8	0	0

Možnost 20% mladistvých klientů zvolilo 15 respondentů (65,21%), druhou a poslední velkou skupinou odpovědí byla možnost 40%, to odpovědělo 8 respondentů (34,78%). Jiná možnost nebyla nikým zvolena. Tyto výsledky jsou nejspíš podmíněny individuální zkušeností pracovníků PMS ČR. Z průzkumu vyplývá, že mladiství klienti tvoří významný podíl klientů. Jejich procentuální zastoupení mezi klienty PMS ČR je vyšší než by odpovídalo jejich podílu na objasněné kriminalitě jak vyplývá z tabulky č. 1 – 4.

Tabulka 14 : Počet případů mladistvých klientů

	STOUPÁ	STAGNUJE	KLESÁ	V NĚKTERÝCH LETECH STOUPÁ V JINÝCH KLESÁ
Ženy	8	0	0	11
Muži	3	0	0	1
Celkem	11	0	0	12

Tato tabulka ukazuje na individuální zkušenosti pracovníků PMS ČR s počty mladistvých klientů v jednotlivých letech. Nejvíce respondentů 12 (52,17%) odpovědělo, že počet mladistvých klientů v některých letech stoupá, v jiných klesá. Zbytek, tedy 11 (47,82%) respondentů tvrdí, že počet mladistvých klientů rok od roku stoupá. To svědčí o velké pozornosti, kterou jednotlivé subjekty (soudy státní zastupitelství, policie) resocializaci mladistvých pachatelů.

Tabulka 15 : Podíl PMS ČR na úspěšné resocializaci mladistvých je dle pracovníků PMS ČR

	ZÁSADNÍ	VÝZNAMNÝ	MALÝ	VELMI MALÝ	BEZVÝZNAMNÝ	ŽÁDNÝ
Ženy	5	14	0	0	0	0
Muži	0	4	0	0	0	0
Celkem	5	18	0	0	0	0

Podíl PMS ČR na úspěšné resocializaci vnímají pracovníci PMS nejvíce jako významný, tuto možnost zvolilo 18 respondentů (78,26%). Pět respondentů (21,73%) vidí podíl PMS ČR jako zásadní. Tedy 100% pracovníků PMS ČR vidí svoji roli při resocializaci mládeže jako velmi významnou.

Tabulka 16 : Legislativní bariéry při práci s mladistvými. Podání návrhu na odstranění těchto bariér. Nastala změna?

	EXISTUJÍ, PODAL/A, NASTALA	EXISTUJÍ, PODAL/A, NENASTALA	EXISTUJÍ, NEPODAL/A	NEEXISTUJÍ
Ženy	1	8	4	6
Muži	0	1	2	1
Celkem	1	9	6	7

Z uvedené tabulky vyplývá, že většina respondentů vnímá legislativní bariéry, které jim komplikují práci s mladistvými klienty. Z těch, kteří si takovéto bariéry uvědomují, se většina snaží tyto bariéry odstranit, ale pouze jeden z respondentů (4,34%) uvedl, že jeho návrh na změnu legislativy byl akceptován. Ostatní návrhy (9 respondentů 39,13%) nevedly ke uměním předpisů. Sedm respondentů (30,43%) nevnímá žádné legislativní bariéry.

Tabulka 17 : Vnímají pracovníci PMS ČR jiné bariéry než legislativní?

	NE	ANO					
		neuvedeno	časové	ekonomické	společenské	Postoje rodičů a právních zástupců	systémové
Ženy	8	2	9	7	2	9	2
Muži	1	1	2	1	1	2	1
Celkem	9	3	11	8	3	11	3

Osm respondentů (39,13%) nevnímá žádné bariéry při výkonu práce s mladistvými. Zbýlých 14 (60,86%) respondentů bariéry při výkonu své práce s mladistvými vnímá. Nejčastěji uváděli bariéry časové – 11 respondentu (47,82%), dále ekonomické – 8 respondentů (34,78%), bariéry společenské uvádí 3 respondenti (13,04%). Za významnou bariéru považují respondenti postoje rodičů klientů nebo jejich právních zástupců, tuto bariéru uvedlo 11 respondentů (47,82%). Tři respondenti (13,04%) uvádějí bariéry systémové. Z tohoto přehledu vyplývá, že největšími bariérami, které respondenti vnímají jsou bariéry časové, což potvrzují i odpovědi na otázky hovořící o personálních podmínkách PMS ČR. Další významnou bariérou je pro pracovníky PMS postoj k jejich činnosti ze strany rodičů klientů popřípadě jiných právních zástupců (opatrovníků), kteří tvoří významnou sociální skupinu, se kterou pracovníci PMS ČR přicházejí do pravidelného kontaktu v souvislosti s plněním jejich úkolů. Z těchto odpovědí lze usuzovat, že tyto kontakty nejsou bezproblémové.

Tabulka 18 : Pravomoci pracovníků PMS ČR pro práci s mladistvými

	DOSTATEČNÉ	NEDOSTATEČNÉ
Ženy	17	2
Muži	3	1
Celkem	20	3

Tato tabulka ukazuje jak vnímají pracovníci PMS ČR své pravomoci pro práci s mladistvými. Dvacet respondentů (86,95%) vidí své pravomoci jako dostatečné. Ostatní 3 (13,04%) respondenti vidí své pravomoci jako nedostatečné. Celkově tedy pracovníci PMS ČR hodnotí své pravomoci jako dostatečné, pro plnění úkolů spojených s resocializací mladistvých klientů.

Tabulka 19 : Práce s mladistvými je oproti práci s ostatními klienty

	NÁ- ROČ NĚJŠÍ	SLOŽI TĚJŠÍ	ZAJÍMA- VĚJŠÍ	SMYSLU- PLNĚJŠÍ	ZBYTEČ- NĚJŠÍ	ZOD- POVĚ D- NĚJŠÍ	BEZ ROZ- DÍLU
Ženy	12	9	9	15	0	9	0
Muži	4	4	3	3	0	3	0
Celkem	16	13	12	18	0	12	0

Žádný z respondentů nehodnotí práci s mladistvými klienty jako zbytečnější, při porovnání s výsledky práce s ostatními klienty PMS ČR. Zároveň svými odpověďmi deklarují, že práce s mladistvými je odlišná od práce s dospělými klienty. Jednoznačně práci s mladistvými klienty hodnotí jako náročnější (16 respondentů - 69,56%), složitější (13 respondentů - 56,52%), zajímavější (12 respondentů - 52,17%), zodpovědnější (12 respondentů - 52,17%) a smysluplnější (18 respondentů - 78,23%)

6.4 Vyhodnocení zpracovaných údajů

V první hypotéze jsem předpokládala, že na PMS ČR jsou vypracovány speciální postupy pro práci s mladistvými klienty a pracovníci kteří s nimi pracují, jsou pro tuto práci speciálně vyškoleni. Tato část hypotézy se potvrdila. Na většině středisek PMS ČR jsou tyto postupy vypracovány ve formální podobě nadřízenými orgány, popřípadě ve formě sjednocených postupů platných pro jednotlivá střediska. Rovněž se potvrdilo, že s mladistvými přicházejí do styku pouze vyškolení pracovníci PMS ČR pro práci s mladistvými klienty, což je zjištění velmi pozitivní. I tato část hypotézy se potvrdila.

Druhá hypotéza stanovila předpoklad, že pracovníci PMS ČR, budou hodnotit technické, personální a materiální vybavení kterým disponují pro svou práci jako minimální, zejména počty pracovníků PMS ČR budou hodnotit jako nedostatečné. Šetření prokázalo, že skutečně respondenti hodnotí personální obsazení PMS ČR jako nedostatečné a tuto skutečnost vnímají jako jednu z nejvýznamnějších bariér pro svou činnost. Tato část hypotézy se potvrdila. Naopak nepotvrdil se předpoklad, že zejména technické a materiální vybavení pracovníků PMS ČR budou respondenti hodnotit jako minimální. Všichni dotazovaní hodnotí tyto podmínky jako plně dostačující nebo průměrné, z čehož lze usuzovat, že PMS ČR je technicky a materiálně velmi dobře vybavenou organizací a její pracovníci si to uvědomují. Hypotéza číslo dvě se potvrdila částečně.

Ve třetí hypotéze byl vysloven předpoklad, že mladiství klienti budou představovat nejméně 20% klientů z celkového počtu klientů PMS ČR, což výzkum potvrdil a navíc je zřejmé, že mladiství klienti procentuálně mají vyšší zastoupení mezi klienty PMS ČR než by odpovídalo procentuálnímu zastoupení podle objasněných trestných činů mladistvých. Dále hypotéza předpokládala, že podíl mladistvých klientů se v posledních letech zvyšuje. Provedeným šetřením bylo zjištěno, že počty těchto klientů nijak dramaticky nerostou a pokud se zvyšují, tak jen mírně. Tato část hypotézy se nepotvrdila.

Ve čtvrté hypotéze jsem předpokládala, že pracovníci PMS ČR budou hodnotit svůj podíl na úspěšné resocializaci mladistvých jako významný. Tato hypotéza se potvrdila. Většina pracovníků tento podíl hodnotí jako významný a ostatní jako zásadní. To svědčí o tom, že pracovníci PMS ČR vnímají svoji práci jako smysluplnou, potřebnou a nezastupitelnou.

Pátá hypotéza předpokládá, že dosavadní zkušenosti pracovníků PMS ČR s resocializací mládeže, odhalily legislativní bariéry, které vyústily v podané návrhy na legislativní změny, které však doposud nevedly k jejich zavedení do legislativy. Tato hypotéza se plně potvrdila, většina respondentů takové bariéry vnímá, zároveň deklarují aktivitu v podávání návrhů na odstranění těchto bariér, avšak pouze v jednom případě tento návrh vedl ke změně legislativy. Nízká účinnost návrhů může souviset s tím, že legislativní procesy jsou zdlouhavé a neznamená to tedy, že dosud nerealizované návrhy byly zamítnuty.

Šestá hypotéza stanovila předpoklad, že většina pracovníků PMS ČR bude hodnotit své pravomoci pro práci s mladistvými jako nedostatečné. Tato hypotéza se nepotvrdila. Tyto

pravomoci hodnotí jako nedostatečné pouze 3 respondenti (tj. 13,04 %). Zbývající respondenti hodnotí tyto pravomoci jako dostatečné.

V sedmé hypotéze byl vysloven předpoklad, že většina pracovníků PMS ČR bude mít pocit bariér, které jim komplikují jejich činnost. Hypotéza se potvrdila. Bariéry vnímá 60,86% respondentů. Zejména se jedná o bariéry časové a bariéry které tvoří postoje rodičů a právních zástupců mladistvých klientů, které uvádí shodně 47,82% dotázaných. Dalšími bariérami jsou bariéry ekonomické, které uvádí 34,78% dotázaných. Bariéry systémové a společenské uvádí shodně 13,04% respondentů.

ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo zjistit a vyhodnotit roli Probační a mediační služby ČR při resocializaci mladistvých pachatelů trestných činů na teritoriu působnosti Krajského soudu v Ostravě. Ve svém výzkumu jsem se snažila především zjistit názory a postoje profesionálních pracovníků Probační a mediační služby ČR k úkolům souvisejícím s resocializací klientů z řad mladistvých pachatelů trestných činů. Dále jsem se snažila zjistit, jak hodnotí technické, materiální a personální podmínky jejich práce a jejich názor na úspěšnost jejich činnosti při resocializaci mladistvých klientů. Dále jsem zjišťovala jak vnímají legislativní podmínky, které mají pro svou práci a jak se tyto podmínky snaží ovlivnit. Dalším cílem mé práce bylo zjistit jak jsou pracovníci PMS ČR vybaveni pravomocemi k naplnění poslání, ke kterému byli zřízeni a jaké překážky ve své práci musí překonávat.

Z výsledků, které jsem svým zkoumáním získala je zřejmé, že přestože Probační a mediační služba ČR oficiálně vznikla teprve v roce 2001, je v současné době již stabilizovanou organizací, která plní své poslání v souladu s účelem, ke kterému byla zřízena. Personálně se jedná o stabilizovanou organizaci, při čemž samotní pracovníci hodnotí personální stav jako poddimenzovaný a s tím souvisí jejich pocit přetíženosti.

Jedním z důležitých úkolů PMS ČR je podíl na resocializaci mladistvých pachatelů trestných činů. Z výzkumu vyplynulo, že tento úkol je pracovníky PMS ČR vnímán jako velmi významný, je mu věnována značná pozornost, existují speciální předpisy pro práci s mladistvými klienty, speciální školení pracovníků pro práci s mladistvými i vyčlenění (alespoň na větších střediscích) specialistů pro práci s mladistvými klienty. Podíl na resocializaci mladistvých pachatelů trestných činů vnímají pracovníci PMS jako zásadní a nezastupitelný. Pozitivním zjištěním je skutečnost, že pracovníci PMS ČR vnímají své pravomoci pro práci s mladistvými klienty jako dostatečné, z čehož vyplývá, že tyto jsou dobře nastaveny a není nutno je nikterak zásadně rozšiřovat.

Jako negativní faktory pracovníci vnímají zejména časová omezení, která jim brání aby se ještě více věnovali mladistvým klientům a dále zejména postoje nejbližšího sociálního okolí klientů, konkrétně rodičů, poručníků, pěstounů a podobně, kteří jim činnost komplikují. Přitom spolupráce rodičů a pracovníků PMS ČR velmi účinně napomáhá resocializaci mladistvých.

Z dosažených výsledků vyplývá řada dalších otázek a námětů pro další výzkumy, které by přispěly ke zvýšení účinnosti působení PMS ČR a tím i k resocializaci mladistvých pachatelů trestných činů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] <http://www.justice.cz>
- [2] ÚZ č. 558. Zákon č. 257/2000 Sb. o Probační a mediační službě. § 1- 10. In *Trestní předpisy, přestupky*. Ostrava : Sagit, 2006, s. 129 - 135
- [3] GILLNEROVÁ, I., BURIÁNEK, J. *Základy psychologie a sociologie*. Praha : FORTUNA, 1997. ISBN 80-7168-458-9.
- [4] PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-579-2
- [5] ENCYKLOPEDICKÝ DŮM, SPOL. S R.O. *Slovník cizích slov*. Český Těšín : b.n., 1996. ISBN 80-90-1647-8-1
- [6] ÚZ č. 558 . Zákon č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže. §15 - §20. In *Trestní předpisy, přestupky*. Ostrava : Sagit, 2006, s. 98 - 105
- [7] SEJČOVÁ, L. , CHALKA, R. Forenzno – psychologické aspekty obětí krádeže vlámaním do bytu. *Československá psychologie*, 1997, č.6, s. 544

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

PMS ČR Probační a mediační služba ČR

Česká republika

Apod. A podobně

Cca Přibližně

Tzn. To znamená

aj. A jiné

např. Na příklad

tj. To je

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1: Přehled nápadu trestné činnosti v letech 2000 – 2005</i>	10
<i>Tabulka 2 : Přehled nápadu trestné činnosti v letech 2000 – 2005</i>	11
<i>Tabulka 3 : Přehled nápadu trestné činnosti v letech 2000 – 2005 – mladiství 15 – 17 let</i>	11
<i>Tabulka 4 : Přehled nápadu trestné činnosti v letech 2000 – 2005 - děti 1 – 17 let</i>	12
<i>Tabulka 5 : Přehled počtu respondentů výzkumu</i>	33
<i>Tabulka 6 : Věková skladba respondentů</i>	34
<i>Tabulka 7 : Délka praxe u PMS ČR</i>	34
<i>Tabulka 8 : Speciální postupy pro práci s mladistvými</i>	35
<i>Tabulka 9 : Určení pracovníci pro práci s mladistvými</i>	36
<i>Tabulka 10 : Jsou pracovníci PMS ČR speciálně vyškoleni pro práci s mladistvými?</i>	36
<i>Tabulka 11: Personální podmínky</i>	37
<i>Tabulka 12 : Technické a materiální podmínky</i>	37
<i>Tabulka 13 : Podíl mladistvých klientů z celkového počtu klientů</i>	38
<i>Tabulka 14 : Počet případů mladistvých klientů</i>	38
<i>Tabulka 15 : Podíl PMS ČR na úspěšné resocializaci mladistvých je dle pracovníků PMS ČR</i>	39
<i>Tabulka 16 : Legislativní bariéry při práci s mladistvými. Podání návrhu na odstranění těchto bariér. Nastala změna?</i>	39
<i>Tabulka 17 : Vnímají pracovníci PMS ČR jiné bariéry než legislativní?</i>	40
<i>Tabulka 18 : Pravomoci pracovníků PMS ČR pro práci s mladistvými</i>	40
<i>Tabulka 19 : Práce s mladistvými je oproti práci s ostatními klienty</i>	41

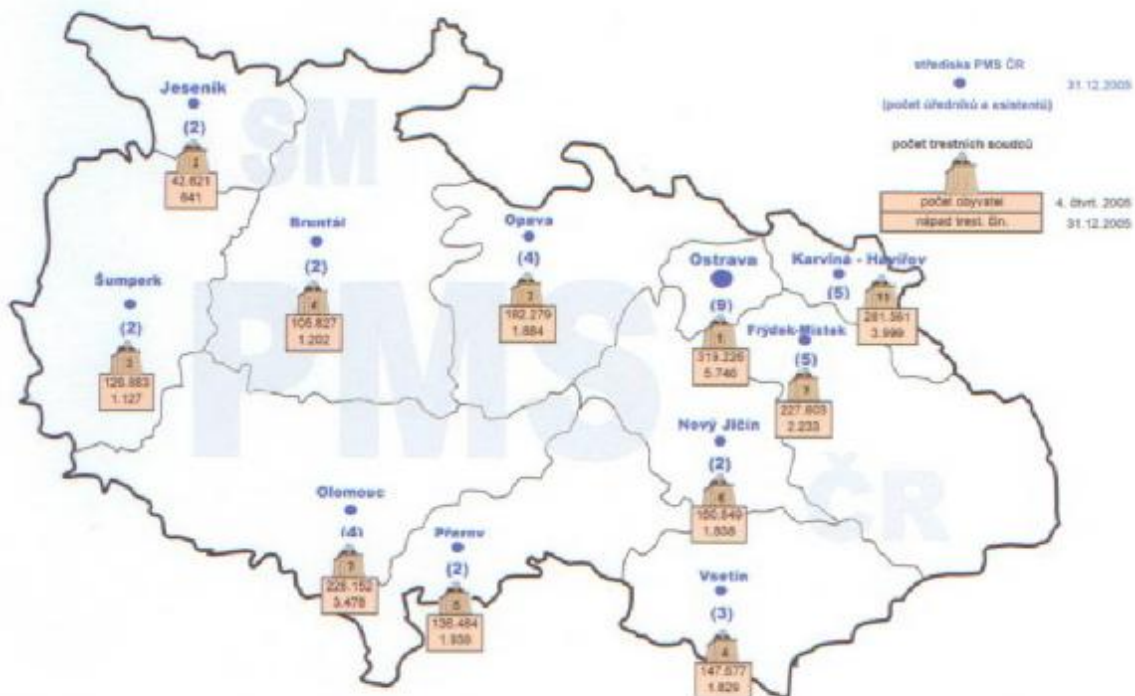
SEZNAM PŘÍLOH

P I: Mapa regionu (SM) se středisky PMS ČR

P II: DOTAZNÍK pro pracovníky PMS ČR zabývající se problematikou resocializace mladistvých

PŘÍLOHA P I: MAPA REGIONU (SM) SE STŘEDISKY PMS ČR

Příloha P I: Mapa regionu (SM) se středisky PMS ČR

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK

Vážení,

dovoluji si Vás, v rámci své závěrečné práce na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, požádat o vyplnění následujícího dotazníku, jehož cílem je zjistit postupy PMS ČR při práci s mladistvými, dále zjistit, zda jsou pracovníci PMS ČR spokojeni s podmínkami své práce. Odpovědi na otázky zakroužkujte, v případě, že na otázku bude možno použít více odpovědí, zakroužkujte více odpovědí. Prosím o urychlené zaslání vyplněného dotazníku pokud možno do 5 dnů. Za Vaši ochotu a spolupráci vám děkuji.

Student Petra Pelcová, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, III. ročník

DOTAZNÍK

pro pracovníky PMS ČR zabývající se resocializací mladistvých

1. Věk:

- a) do 30 let
- b) 31 - 40 let
- c) 41 - 50 let
- d) nad 50 let

2. Pohlaví:

- a) muž
- b) žena

3. Délka praxe u PMS ČR

- a) do 2 let
- b) 2 - 5 let
- c) nad 5 let

4. Jsou u vaší PMS vypracovány speciální postupy pro práci s mladistvými klienty?

- a) ano, jedná se o postupy závazné stanovené nadřízenými orgány
- b) ano, jedná se o postupy, které byly vypracovány na našem pracovišti
- c) ne, ale já osobně mám vytvořena vlastní pravidla, která dodržuji
- d) nic takového neexistuje, s mladistvými jednám jako s ostatními klienty

5. Jsou u vaší PMS vyčleněni pracovníci, kteří pracují pouze s mladistvými?

- a) ano, je to stanoveno předpisem
- b) není to zakotveno v předpisech, ale určeným pracovníkům jsou takové případy přidělovány přednostně
- c) ne, tyto případy jsou přidělovány všem pracovníkům PMS

6. Jsou pracovníci PMS, kteří pracují s mladistvými speciálně vyškoleni?

- a) ano
- b) ne
- c) jen někteří

7. Technické a materiální podmínky u naší PMS hodnotím jako:

- a) nadstandardní
- b) plně dostačující
- c) průměrné
- d) nedostatečné, zejména (uveďte)
- e) zcela nevyhovující, zejména (uveďte)

8. Personální podmínky u naší PMS hodnotím jako:

- a) nadstandardní
- b) plně dostačující
- c) průměrné
- d) nedostatečné
- e) zcela nevyhovující

9. Jaký je podíl mladistvých klientů z celkového počtu klientů vaší PMS?

- a) do 10 %
- b) do 20 %
- c) do 30 %
- d) do 40 %
- e) do 50 %
- f) nad 50 %

10. Počet mladistvých klientů ve srovnání s předchozími léty:

- a) stoupá
- b) stagnuje
- c) klesá
- d) v některých letech stoupá, v jiných klesá

11. Podíl PMS na úspěšné resocializaci mladistvých osobně hodnotím jako:

- a) zásadní
- b) významný
- c) malý
- d) velmi malý
- e) bezvýznamný
- f) žádný

12. Existují legislativní bariéry, které Vám komplikují práci s mladistvými?

- a) ano
- b) ne

13. V případě že ano, podal jste Vy osobně nebo někdo jiný z PMS návrhy na jejich odstranění?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

14. Kromě legislativních bariér vnímáte i jiné bariéry, které Vám komplikují práci s mladistvými klienty (právní, společenské, časové, ekonomické aj.)

- a) ne
- b) ano (uveďte jaké).....

15. V případě, že byly podány návrhy na legislativní změny, které by odstranily bariéry, které komplikují práci s mladistvými klienty na PMS, došlo již k legislativním změnám?

- a) ano
- b) ne, ale vím, že se na nich pracuje
- c) ne

16. Jak hodnotíte své pravomoci pro práci s mladistvými?

- a) dostatečné
- b) nedostatečné

17. Jak vnímáte práci s mladistvými klienty ve srovnání s ostatními klienty?

- a) jako náročnější
- b) složitější
- c) zajímavější
- d) smysluplnější
- e) zbytečnější
- f) zodpovědnější
- g) není v tom žádný rozdíl